

Siedlce, dnia 06 lutego 2025 r.

INSPEKCJA WETERYNARYJNA

MAZOWIECKI WOJEWÓDZKI

LEKARZ WETERYNARII

Paweł Jakubczak

Powiatowi Lekarze Weterynarii

- wszyscy -

Nasz znak: WIW-BŻ.9211.5.2025.AT

Dot. sprawy nr: WNBŻPZ.432.6.2025

pismo z dnia: 5 lutego 2025 r.

W ślad za pismem Zastępcy Głównego Lekarza Weterynarii znak: WNBŻPZ.432.6.2025, z dnia 5 lutego 2025 r., poniżej przekazuję opracowaną w Głównym Inspektoracie Weterynarii **informację w sprawie postępowania z mlekiem i przetworami mlecznymi, w sytuacji pojawienia się ogniska pryszczycy w Polsce.**

Pryszczycza (Foot and mouth disease - FMD) jest zakaźną i zaraźliwą chorobą parzystokopytnych zwierząt domowych oraz dzikich zaliczaną zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2018/1882¹ do kategorii A+D+E. Oznacza to, że pryszczycza jest chorobą umieszczoną w wykazie zwykle nie występującą w Unii, po wykryciu której muszą zostać wprowadzone natychmiastowe środki likwidacji choroby, jak to zostało określone w art. 9 ust. 1 lit. a rozporządzenia (UE) 2016/429². Ponadto, w przypadku wystąpienia choroby kategorii D i E odpowiednio wdrażane są środki, aby zapobiec jej rozprzestrzenianiu się z uwagi na jej wystąpienie w Unii lub przemieszczanie między państwami członkowskimi, oraz zachodzi konieczność nadzoru w Unii, jak to zostało określone w art. 9 ust. 1 lit. d i e rozporządzenia (UE) 2016/429.

Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2020/687³ określa środki dotyczące zapobiegania

¹ rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2018/1882 z dnia 3 grudnia 2018 r. w sprawie stosowania niektórych przepisów dotyczących zapobiegania chorobom oraz ich zwalczania do kategorii chorób umieszczonych w wykazie oraz ustanawiające wykaz gatunków i grup gatunków, z którymi wiąże się znaczne ryzyko rozprzestrzeniania się chorób umieszczonych w tym wykazie (Dz. U. L 308 z 4.12.2018, s. 21),

² rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie przenośnych chorób zwierząt oraz zmieniające i uchylające niektóre akty w dziedzinie zdrowia zwierząt („Prawo o zdrowiu zwierząt”) (Dz. U. L z 31.3.2016, s.1),

³ rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2020/687 z dnia 17 grudnia 2019 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 w odniesieniu do przepisów dotyczących zapobiegania niektórym chorobom umieszczonym w wykazie oraz ich zwalczania (Dz. U. L z 3.6.2020, s. 64),

Wojewódzki Inspektorat Weterynarii ul. Kazimierzowska 29, 08-110 Siedlce

tel.:(25) 632-64-59, fax:(25) 632-55-84, e-mail: wiw@mazowsze.wiw.gov.pl, www.mazowsze.wiw.gov.pl

niektórym chorobom umieszczonym w wykazie oraz ich zwalczania. Zgodnie z przedmiotowym rozporządzeniem w przypadku potwierdzenia wystąpienia ogniska choroby kategorii A, w tym pryszczycy właściwy organ niezwłocznie ustanawia obszar objęty ograniczeniami wokół zakładu dotkniętego chorobą (np. gospodarstwa, przedsiębiorstwa spożywczego, punktu kontroli granicznej), na który składają się:

- a) obszar zapowietrzony w promieniu minimum 3 km od zakładu;
- b) obszar zagrożony w promieniu minimum 10 km od zakładu,
- c) w stosownych przypadkach, na podstawie kryteriów określonych w art. 64 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2016/429, obszary buforowe wokół lub w sąsiedztwie obszarów zapowietrzonego i zagrożonego, na których właściwy organ stosuje takie same środki, co środki przewidziane w odniesieniu do obszaru zagrożonego.

Właściwy organ dostosowuje granice początkowego obszaru objętego ograniczeniami, w tym granice obszaru zapowietrzonego, zagrożonego oraz obszaru buforowego, w przypadku nakładania się dwóch lub większej liczby obszarów objętych ograniczeniami w związku z kolejnymi ogniskami pryszczycy. Minimalny czas trwania środków na obszarach objętych ograniczeniami w przypadku pryszczycy wynosi 30 dni.

Wymagania dotyczące przemieszczania mleka surowego, siary, przetworów mlecznych i produktów na bazie siary przeznaczonych do spożycia przez ludzi pochodzących od zwierząt utrzymywanych należących do gatunków umieszczonych w wykazie⁴ z zakładów zlokalizowanych na obszarze zapowietrzonym i zagrożonym.

I. Obszar zapowietrzony

1. W przypadku obszaru zapowietrzonego co do zasady istnieje zakaz przemieszczania „w obrębie”, „do” oraz „z” obszaru oraz nakaz stosowania załącznika VI stosownie do art. 27 rozporządzenia 2020/687, w tym:

- przemieszczania mleka surowego i siary uzyskanych od zwierząt utrzymywanych należących do gatunków umieszczonych w wykazie z zakładów na obszarze objętym ograniczeniami,
- przemieszczania przetworów mlecznych i produktów na bazie siary z zakładów na obszarze objętym ograniczeniami.

2. Następujące produkty są zwolnione z ww. zakazów:

- a) produkty, które zostały poddane właściwej obróbce zgodnie z załącznikiem VII do

⁴ zgodnie z załącznikiem do rozporządzenia Komisji (UE) 2018/1882 są to zwierzęta parzystokopytne i trąbowce

rozporządzenia 2020/687;

- b) produkty, które mogą rozprzestrzenić chorobę, pozyskane lub wytworzone przed okresem monitorowania (w przypadku pryszczycy trwającym 21 dni), wliczanym wstecz od dnia, w którym zgłoszono podejrzenie wystąpienia pryszczycy;
- c) produkty wytworzone na obszarze zapowietrzonym, które pozyskano z mleka zwierząt utrzymywanych należących do gatunków umieszczonych w wykazie trzymanyh poza obszarem zapowietrzonym i zagrożonym.

3. Zakazy określone powyżej obowiązują w odniesieniu do produktów, o których mowa w pkt 2 jeżeli:

- a) produkty te nie były wyraźnie oddzielone w trakcie procesu produkcji, przechowywania i transportu od produktów, które nie kwalifikują się do wysłania poza obszar objęty ograniczeniami zgodnie z niniejszym rozporządzeniem; lub
- b) właściwy organ posiada dowody epidemiologiczne na rozprzestrzenienie się choroby na te produkty, z nich lub za ich pośrednictwem.

4. Zgodnie z art. 28 rozporządzenia 2020/687 na zasadzie odstępstwa istnieje możliwość udzielenia zezwolenia na przemieszczanie zwierząt i produktów pozyskiwanych od oraz ze zwierząt należących do gatunków umieszczonych w wykazie, utrzymywanych w zakładach znajdujących się na obszarze zapowietrzonym w przypadkach opisanych w art. 29-38 tego rozporządzenia oraz po spełnieniu ogólnych oraz szczegółowych warunków wskazanych odpowiednio w artykule 28 oraz 29-38.

A. Ogólne warunki przyznawania odstępstw od zakazów obowiązujących na obszarze zapowietrzonym, zgodnie z art. 28 rozporządzenia 2020/687

1. Przed udzieleniem wspomnianego zezwolenia na przemieszczanie produktów PLW przeprowadza ocenę ryzyka wynikającego z tego zezwolenia, przy czym ocena ta musi wskazywać, że ryzyko rozprzestrzenienia się pryszczycy jest znikome.
2. Wszystkie przemieszczenia, na które udzielono zezwolenia, muszą być realizowane:
 - a) wyłącznie wyznaczonymi drogami (w ramach nadzoru PLW uzgadnia z przewoźnikiem trasę przewozu);
 - b) w pierwszej kolejności z wykorzystaniem głównych autostrad;
 - c) unikając przejazdu w pobliżu zakładów, w których utrzymywane są zwierzęta należące do gatunków umieszczonych w wykazie; oraz
 - d) bez rozładunku lub postoju, aż do rozładunku w zakładzie przeznaczenia.
3. PLW odpowiedzialny za zakład pochodzenia wyznacza (wskazuje) zakład przeznaczenia w

odniesieniu do przemieszczeń z obszaru zapowietrzonego lub do niego.

4. PLW odpowiedzialny za zakład pochodzenia weryfikuje, czy zakład przeznaczenia zgadza się na wspomniane wyznaczenie oraz na przyjmowanie przesyłek produktów. Zgoda zakładu przeznaczenia na wyznaczenie powinna być udokumentowana w formie pisemnej (np. mail, adnotacja po przeprowadzeniu rozmowy telefonicznej) i znajdować się w aktach postępowania. Jeżeli PLW odpowiedzialny za zakład pochodzenia nie jest właściwym PLW odpowiedzialnym za zakład przeznaczenia, dokonuje tego wyznaczenia we współpracy z właściwym PLW odpowiedzialnym za zakład przeznaczenia.
5. Przy udzielaniu zezwolenia na transport produktów z obszaru zapowietrzonego PLW nakazuje i nadzoruje:
 - a) wyraźne oddzielenie, w trakcie całego procesu produkcji i przechowywania, produktów od produktów, które nie kwalifikują się do wysłania poza obszar objęty ograniczeniami zgodnie z niniejszym rozporządzeniem; oraz
 - b) transportowanie produktów oddzielnie od produktów, które nie kwalifikują się do wysłania poza obszar objęty ograniczeniami zgodnie z niniejszym rozporządzeniem.
6. Przy udzielaniu zezwolenia PLW zapewnia stosowanie dodatkowych środków bioasekuracji, począwszy od momentu załadunku, w trakcie całego procesu transportu, do momentu rozładunku we wskazanym zakładzie przeznaczenia zgodnie z obowiązującymi w nim instrukcjami.

B. Szczegółowe warunki udzielania zezwolenia na przemieszczanie mleka surowego pozyskiwanego od zwierząt utrzymywanych należących do gatunków umieszczonych w wykazie z zakładów zlokalizowanych na obszarze zapowietrzonego, zgodnie z art. 33 rozporządzenia 2020/687

1. PLW może udzielić zezwolenia na przemieszczanie mleka surowego pozyskiwanego od zwierząt należących do gatunków umieszczonych w wykazie, utrzymywanych w zakładach (gospodarstwach) znajdujących się na obszarze zapowietrzonego, jeżeli jest ono przemieszczane do zakładu przetwórczego w celu poddania go jednemu z procesów obróbki zmniejszającej ryzyko, określonych w załączniku VII do rozporządzenia 2020/687 tj.:
 - obróbka termiczna (proces sterylizacji) mająca na celu osiągnięcie minimalnej wartości F0 równej 3,
 - obróbka termiczna UHT (sterylizacja UHT): Poddanie działaniu temperatury równej min. 132 °C przez co najmniej 1 sekundę,

- obróbka termiczna UHT (sterylizacja UHT): Poddanie działaniu temperatury równej min. 135 °C przez odpowiedni czas utrzymywania,
 - obróbka termiczna HTST (pasteryzacja HTST), jeżeli pH mleka jest niższe niż 7, w temperaturze równej min. 72 °C przez co najmniej 15 sekund,
 - obróbka termiczna HTST (pasteryzacja HTST), jeżeli pH mleka wynosi co najmniej 7, w temperaturze równej min. 72 °C przez co najmniej 15 sekund, przeprowadzona dwukrotnie,
 - obróbka termiczna HTST (pasteryzacja HTST) w połączeniu z obróbką fizyczną mającą na celu osiągnięcie wartości pH niższej niż 6 przez co najmniej 1 godzinę lub osiągnięcie temperatury równej min. 72 °C, w połączeniu z wysuszeniem,
 - pasteryzacja polegająca na jednorazowej obróbce termicznej o skutku co najmniej równoważnym względem skutku poddania działaniu temperatury równej 72 °C przez 15 sekund.
2. PLW zapewnia, aby mleko surowe z zakładu pochodzenia do zakładu przetwórczego:
- a) przemieszczane było w zaplombowanych pojemnikach; oraz
 - b) zakład przetwórczy znajdował się na tym samym obszarze objętym ograniczeniami lub możliwie jak najbliżej niego oraz działał pod nadzorem urzędowych lekarzy weterynarii.

II. Obszar zagrożony

1. W przypadku obszaru zagrożonego istnieje zakaz przemieszczania „do” oraz „z” obszaru (brak jest zakazu przemieszczania „w obrębie”) oraz nakaz stosowania załącznika VI stosownie do art. 42 rozporządzenia 2020/687, w tym:
- przemieszczania mleka surowego i siary uzyskanych od zwierząt utrzymywanych należących do gatunków umieszczonych w wykazie z zakładów na obszarze objętym ograniczeniami,
 - przemieszczania przetworów mlecznych i produktów na bazie siary z zakładów na obszarze objętym ograniczeniami.
2. Następujące produkty są zwolnione z ww. zakazów:
- a) produkty, które zostały poddane właściwej obróbce zgodnie z załącznikiem VII do rozporządzenia 2020/687;
 - b) produkty, które mogą rozprzestrzenić chorobę, pozyskane lub wytworzone przed okresem monitorowania (w przypadku pryszczycy trwającym 21 dni), wyliczanym wstecz od dnia, w którym zgłoszono podejrzenie wystąpienia pryszczycy;
 - c) produkty wytworzone na obszarze zagrożonym, które pozyskano z mleka zwierząt

utrzymywanych należących do gatunków umieszczonych w wykazie, trzymanyh poza obszarem zapowietrzonym i zagrożonym.

3. Zakazy określone powyżej obowiązują w odniesieniu do produktów, o których mowa w pkt 2 jeżeli:
 - a) produkty te nie były wyraźnie oddzielone w trakcie procesu produkcji, przechowywania i transportu od produktów, które nie kwalifikują się do wysłania poza obszar objęty ograniczeniami zgodnie z niniejszym rozporządzeniem; lub
 - b) właściwy organ posiada dowody epidemiologiczne na rozprzestrzenienie się choroby na te produkty, z nich lub za ich pośrednictwem.
4. Zgodnie z art. 43 rozporządzenia 2020/687 na zasadzie odstępstwa istnieje możliwość udzielenia zezwolenia na przemieszczanie zwierząt i produktów pozyskiwanych od oraz ze zwierząt należących do gatunków umieszczonych w wykazie, utrzymywanych w zakładach znajdujących się na obszarze zagrożonym w przypadkach opisanych w art. 44 - 52 tego rozporządzenia oraz po spełnieniu ogólnych oraz szczegółowych warunków wskazanych odpowiednio w artykule 43 oraz 44 - 52.

A. Ogólne warunki przyznawania odstępstw od zakazów na obszarze zagrożonym, zgodnie z art. 43 rozporządzenia 2020/687

1. Przed udzieleniem wspomnianego zezwolenia na przemieszczanie PLW przeprowadza ocenę ryzyka wynikającego z tego zezwolenia, przy czym ocena ta musi wskazywać, że ryzyko rozprzestrzenienia się pryszczycy jest znikome.
2. Wszystkie przemieszczenia, na które udzielono zezwolenia, muszą być realizowane:
 - a) w pierwszej kolejności z wykorzystaniem głównych autostrad;
 - b) unikając przejazdu w pobliżu zakładów, w których utrzymywane są zwierzęta należące do gatunków umieszczonych w wykazie; oraz
 - c) bez rozładunku lub postoju, aż do rozładunku w zakładzie przeznaczenia.

Wymóg ten nie dotyczy sytuacji, gdy przemieszczanie odbywa się w obrębie obszaru zagrożonego.

3. PLW odpowiedzialny za zakład pochodzenia wyznacza (wskazuje) zakład przeznaczenia w odniesieniu do przemieszczeń z obszaru zagrożonego lub do niego.
4. PLW odpowiedzialny za zakład pochodzenia weryfikuje, czy zakład przeznaczenia zgadza się na wspomniane wyznaczenie oraz na przyjmowanie przesyłek produktów. Zgoda zakładu przeznaczenia na wyznaczenie powinna być udokumentowana w formie pisemnej (np. mail, adnotacja po przeprowadzeniu rozmowy telefonicznej) i znajdować się w aktach postępowania.

Jeżeli PLW odpowiedzialny za zakład pochodzenia nie jest właściwym PLW odpowiedzialnym za zakład przeznaczenia, dokonuje tego wyznaczenia we współpracy z właściwym PLW odpowiedzialnym za zakład przeznaczenia.

5. Przy udzielaniu zezwolenia na transport produktów z obszaru zagrożonego PLW nakazuje i nadzoruje:
 - a) wyraźne oddzielenie, w trakcie całego procesu produkcji i przechowywania, produktów od produktów, które nie kwalifikują się do wysłania poza obszar objęty ograniczeniami zgodnie z niniejszym rozporządzeniem; oraz
 - b) transportowanie produktów oddzielnie od produktów, które nie kwalifikują się do wysłania poza obszar objęty ograniczeniami zgodnie z niniejszym rozporządzeniem.
6. Przy udzielaniu zezwolenia PLW zapewnia stosowanie dodatkowych środków bioasekuracji, począwszy od momentu załadunku, w trakcie całego procesu transportu, do momentu rozładunku we wskazanym zakładzie przeznaczenia zgodnie z obowiązującymi w nim instrukcjami.

B. Szczegółowe warunki udzielania zezwolenia na przemieszczanie mleka surowego pozyskiwanego od zwierząt utrzymywanych należących do gatunków umieszczonych w wykazie z zakładów zlokalizowanych na obszarze zagrożonym, zgodnie z art. 49 rozporządzenia 2020/687

1. PLW może udzielić zezwolenia na przemieszczanie mleka surowego pozyskiwanego od zwierząt należących do gatunków umieszczonych w wykazie, utrzymywanych w zakładach znajdujących się na obszarze zagrożonym, jeżeli jest ono przemieszczane do zakładu przetwórczego w celu poddania go jednemu z procesów obróbki zmniejszającej ryzyko, określonych w załączniku VII do rozporządzenia 2020/687 tj.:
 - obróbka termiczna (proces sterylizacji) mająca na celu osiągnięcie minimalnej wartości F0 równej 3,
 - obróbka termiczna UHT (sterylizacja UHT): Poddanie działaniu temperatury równej min. 132 °C przez co najmniej 1 sekundę,
 - obróbka termiczna UHT (sterylizacja UHT): Poddanie działaniu temperatury równej min. 135 °C przez odpowiedni czas utrzymywania,
 - obróbka termiczna HTST (pasteryzacja HTST), jeżeli pH mleka jest niższe niż 7, w temperaturze równej min. 72 °C przez co najmniej 15 sekund,
 - obróbka termiczna HTST (pasteryzacja HTST), jeżeli pH mleka wynosi co najmniej 7, w temperaturze równej min. 72 °C przez co najmniej 15 sekund, przeprowadzona

dwukrotnie,

- obróbka termiczna HTST (pasteryzacja HTST) w połączeniu z obróbką fizyczną mająca na celu osiągnięcie wartości pH niższej niż 6 przez co najmniej 1 godzinę lub osiągnięcie temperatury równej min. 72 °C, w połączeniu z wysuszeniem,
- pasteryzacja polegająca na jednorazowej obróbce termicznej o skutku co najmniej równoważnym względem skutku poddania działaniu temperatury równej 72 °C przez 15 sekund.

2. PLW zapewnia, aby mleko surowe przemieszczane było z zakładu pochodzenia do zakładu przetwórczego, który znajduje się na tym samym obszarze objętym ograniczeniami lub możliwie jak najbliżej niego oraz działa pod nadzorem urzędowych lekarzy weterynarii.

Potwierdzam zgodność wydruku z dokumentem wydanym w postaci elektronicznej:

Identyfikator dokumentu	610229.1624338.1525260
Nazwa dokumentu	mleko pryszczycza inf do PLW - wszyscy.pdf
Tytuł dokumentu	mleko pryszczycza inf do PLW - wszyscy
Sygnatura dokumentu	WIW-BŻ.9211.5.2025
Data dokumentu	2025-02-06 14:53:51
Skrót dokumentu	EE413A10AAA0E9C4D499B4FEE052195537399C EE
Wersja dokumentu	1.4
Data podpisu	2025-02-06
Sygnatariusz	Paweł Jakubczak
Stanowisko	Mazowiecki Wojewódzki Lekarz Weterynarii
Rodzaj certyfikatu	Certyfikat kwalifikowany podpisu elektronicznego
	EZD 3.126.31.31.
Data wydruku:	2025-02-07 12:17:05
Autor wydruku:	Topyła Agnieszka

